

1. Almenn

Laxar Fiskeldi ehf. (áður Laxar eignarhaldsfélag ehf., kt. 450220-1400), Hlíðarsmára 4, 201 Kópavogi, er með 20 tonna rekstrarleyfi (FE-1119) til seiðaeldis á laxi og bleikju á Bakka, 816 Ölfusi. Fyrirtækið sótti um nýtt rekstrarleyfi fyrir 100 tonna hámarkslífmassa fyrir og seiðaeldi á laxi og bleikju, dags. 15. febrúar 2019.

Fiskeldisstöð Laxa Fiskeldis á Bakka er staðsett á landi með frárennsli í framræsluskurð sem rennur í Varmá/Þorleifslæk sem fellur í Ölfusá. Í rekstrarleyfum fiskeldisstöðva á landi er skilyrði að stöð sé útbúin búnaði sem kemur í veg fyrir að fiskur sleppi úr eldiskari og búnaði staðsettum í frárennsli stöðvar sem fangar fisk sem sleppur. Búnaður eldisstöðvarinnar er þannig að í öllum körum eru ristar til að hindra að fiskur geti komist úr körunum. Allt frárennsli stöðvarinnar fer í gegnum tromlusíu áður en það rennur í framræsluskurð. Litlar líkur eru taldar á slysasleppingu úr stöðinni þegar tillit er tekið til varnarbúnaðar í körum og í frárennsli stöðvarinnar.

Matvælastofnun staðfestir að móttækin eru öll gögn sem stofnuninni ber að óska eftir skv. lögum og reglugerð um fiskeldi og staðfestir að þau teljist fullnægjandi. Matvælastofnun hefur farið yfir og kynnt sér tilkynnta framkvæmd og ákvörðun Skipulagsstofnunar, og telur framangreind gögn lögmætan grundvöll til leyfisútgáfu. Matvælastofnun auglýsti tillögu að rekstrarleyfi á tímabilinu 26. október til 23. nóvember 2020 og engar athugasemdir bárust vegna tillögunnar.

2. Afstaða til mats á umhverfisáhrifum

Framkvæmd Laxa Fiskeldis á Bakka var tilkynnt til Skipulagsstofnunar þann 12. apríl 2018. Matvælastofnun skilaði umsögn vegna mögulegrar matsskyldu til Skipulagsstofnunar þann 4. maí 2018. Í umsögninni kemur fram að stofnunin telur ekki tilefni til að umrædd framkvæmd fari í gegnum mat á umhverfisáhrifum þar sem hún er ekki líkleg til að hafa í för með sér umtalsverð umhverfisáhrif, þ.e. að hafa verulega óafturkræf umhverfisáhrif eða valda verulegum spjöllum á umhverfinu sem ekki er hægt að fyrirbyggja eða bæta úr með mótvægisáðgerðum. Varðandi afstöðu Matvælastofnunar vegna umhverfisáhrifa horfir stofnunin sérstaklega til þátta er snúa að sjúkdómum og strokum. Skipulagsstofnun gaf út ákvörðun þann 20. febrúar 2019 þess eðlis að framkvæmdin væri ekki háð mati á umhverfisáhrifum.

Í ákvörðun Skipulagsstofnunar um matsskyldu vegna aukins lífmassa á eldi Laxa Fiskeldis úr 20 tonnum í 100 tonn kemur fram að fyrirhugað eldi muni fyrst og fremst hafa áhrif á þrjá umhverfisþætti, það eru áhrif frárennslis á lífríki í vatni, áhrif mögulegs stroks á villta laxa og áhrif vatnsvinnslu á grunnvatn. Skipulagsstofnun bendir á að helstu neikvæðu áhrif framkvæmdarinnar felist einna helst í mögulegum áhrifum frárennslis á Varmá/Þorleifslæk og sér í lagi með tilliti til samlegðaráhrifa með annarri starfsemi sem losar frárennsli í ána. Óvissa er um áhrif fyrirhugaðrar heildarlosunar á svæðinu en Skipulagsstofnun telur að með virkri vöktun árinna og mögulegum mótvægisáðgerðum séu litlar líkur á að gengið verði of nærri álagspoli náttúrunnar. Þá telur Skipulagsstofnun að búnaður stöðvarinnar sé nægilegur til að óverulegar líkur séu á að eldisfiskur sleppi og blandist við villta fiska.

Matvælastofnun álitur að náttúrulegar aðstæður á fyrirhuguðu eldi Laxa Fiskeldis ehf., eldistegund eða eldisaðferð gefi ekki tilefni til neikvæðra vistfræði- eða erfðafræðiáhrifa. Matvælastofnun telur að umhverfisáhrif vegna framkvæmdarinnar verði afturkræf verði starfseminni hætt. Eins og fram hefur komið þá hefur Matvælastofnun kynnt sér tilkynnta framkvæmd fyrirtækisins, rekstrarleyfisumsókn ásamt fylgigögnum, ákvörðun Skipulagsstofnunar um matskyldu og önnur gögn sem liggja fyrir við afgreiðslu málsins og telur framangreind gögn lögmætan grundvöll til leyfisútgáfu. Matvælastofnun staðfestir að framkvæmd Laxa Fiskeldis ehf. á Bakka í Ölfusi sé í samræmi við tilkynnta framkvæmd.

3. Umsagnir til Matvælastofnunar vegna leyfisins

Matvælastofnun óskaði eftir umsögnum frá Fiskistofu, Hafrannsóknastofnun og Sveitarfélaginu Ölfusi þann 7. september 2020 vega aukins eldis Laxa Fiskeldis á Bakka, Ölfusi. Gögn sem fylgdu umsagnarbeiðnum voru tilkynning rekstraraðila til Skipulagsstofnunar ásamt viðbótargreinargerð og ákvörðun Skipulagsstofnunar um matsskyldu.

Í umsögn Hafrannsóknastofnunar, sem barst 15. september 2020, kemur fram að stofnunin árétti mikilvægi þess að öruggur búnaður sé á frárennsli sem kemur í veg fyrir að seiði eða fiskar sleppi út í viðtakann. Hafrannsóknastofnun telur mikilvægt að sá búnaður sem nýta á til síunar og koma eigi í veg fyrir að lifandi fiskar berist út í umhverfið virki eins og gert er ráð fyrir. Að öðrum kosti er mögulegt að náttúrulegar aðstæður á fyrirhuguðu starfssvæði fiskeldisstöðvarinnar eða fyrirhugaðar eldistegundir, eldisstofnar eða eldisaðferðir geti haft neikvæð vistfræði- eða erfðafræðiáhrif af þessari starfsemi. Umsagnir bárust hvorki frá Fiskistofu né Sveitarfélaginu Ölfusi.

Gerð er krafa um að fiskeldisstöðvar á landi séu útbúnar búnaði sem kemur í veg fyrir að fiskur sleppi úr eldiskörum og búnaði staðsettum í frárennsli stöðvar sem fangar fisk sem sleppur. Fiskheldni stöðvarinnar á Bakka er góð skv. þeim upplýsingum sem liggja fyrir og fram koma hér að ofan. Allt frárennsli frá körungum rennur í gegnum ristar og síðar í gegnum tromlusíu áður en það fer út í viðtakann. Þar af leiðandi eru litlar líkur á stroki frá stöðinni.

4. Athugasemdir sem bárust á auglýsingartíma vegna rekstrarleyfistilögunnar og viðbrögð Matvælastofnunar

Matvælastofnun bárust engar athugasemdir við tillögu að rekstrarleyfi á auglýsingartíma.

5. Gildistaka

Matvælastofnun hefur nú tekið ákvörðun um útgáfu rekstrarleyfis til Laxa Fiskeldis ehf. Rekstrarleyfið heimilar hámarkslífmassa 100 tonn til seiðaeldis á laxi og bleikju á Bakka, Ölfusi.

Rekstrarleyfið byggir á skilyrðum laga nr. 71/2008 um fiskeldi.

Rekstrarleyfi tekur gildi þegar Matvælastofnun hefur gert úttekt á fiskeldisstöð. Markmið úttektar er að staðreyna eftir föngum að rekstrarleyfishafi sé fær um að fullnægja skilyrðum laga þessara og skilmálum rekstrarleyfis. Samliða útgáfu rekstrarleyfis afhendir Matvælastofnun útgefið starfsleyfi Umhverfisstofnunar. Rekstrarleyfið gildir til 19. febrúar 2037.

Á sama tíma og rekstrarleyfið tekur gildi (FE-1157) kemur það í stað rekstrarleyfis Laxa Fiskeldis ehf. til 20 tonna seiðaeldis á laxi og bleikju (FE-1119).

Selfossi, 19. febrúar 2021